

*Gymnázium sv. Moniky,
Tarasa Ševčenka 1, PREŠOV 080 01*

FORMAČNÝ PLÁN

pre školský rok 2019/2020

V Prešove, 4. 9. 2019

Mgr. Štefan Kaňuk
školský kaplán

1. Identita katolíckej školy

Katolícka škola má zabezpečiť všestranný rozvoj osobnosti mladého človeka, preto si musí byť vedomá svojho výchovného plánu, aj svojej identity – vedieť čo ju robí „katolíckou“. Jej stredobodom je osoba Ježiša Krista. Z neho vychádzajú všetky ostatné vzťahy – vzťah učiteľ a žiak, vzťahy medzi žiakmi, vzťah k rodičom, k sebe samým, ale aj vzťah k jednotlivým vedným disciplínam, ku kultúre, k spoločnosti.

Osobitný charakter katolíckej školy vytvárajú učitelia. „Učiteľská činnosť je aktivitou s mimoriadnou morálnou vážnosťou, je jednou z najvyšších a najtvorivejších činností človeka, pretože učiteľ nevtláča niečo do mŕtvej hmoty, ale do samého ducha človeka. Tým nadobúda osobný vzťah medzi učiteľom a žiakom, ktorý sa neohraničuje len na obyčajné dávanie a prijímanie, hodnotu najvyššieho stupňa.“ Každý učiteľ si musí uvedomovať to, že má pred sebou človeka, ktorý sa mu zveruje, dôveruje mu a má právo na to, aby jeho dôvera a očakávania boli naplnené. Je prirodzené, že žiaci očakávajú od svojho učiteľa, že bude vydávať svedectvo o svojej ľudskej aj kresťanskej zrelosti; že on bude človekom, od ktorého sa dá učiť a ktorého môžu nasledovať. Učiteľ má priamy vplyv na formovanie osobnosti žiakov. Je jeho povinnosťou neustále nadobúdať odborné a náboženské vedomosti, aby ich mohol použiť a odovzdať v službe svojim žiakom.

2. Oblasti formácie žiakov katolíckej školy

Katolícka škola bola v priebehu dejín výchovnou inštitúciou, ktorá svoju pozornosť zameriavala osobitným spôsobom na najchudobnejších a najopovrhovanejších. Týmto skupinám detí a mládeže pomáhala získať vzdelanie, prácu, ľudskú a kresťanskú výchovu. Kto sú tí „najchudobnejší a najopovrhovanejší“ dnešnej doby? Deti a mladí ľudia, ktorí stratili zmysel života, ktorí už nemajú nadšenie pre ideály a nevedia sa s istotou rozhodnúť pre pravé hodnoty; tí, ktorí trpia rozpadom rodiny a strácajú schopnosť milovať; tí, ktorí často žijú v materiálnom, ale najmä duchovnom nedostatku. Všetky spomínané oblasti života mladého človeka sa stávajú priestorom formácie, „Božou roľou“, na ktorej sme povolání pracovať. Aby sme mohli čo najúčinnejšie pomáhať pri rozvoji osobnosti a nadobúdaní celistvosti, musíme poznať človeka, ktorý k nám prichádza z dnešného sveta. Je našou úlohou sprevádzať študentov pri dosahovaní zrelosti v nasledujúcich oblastiach formácie.

2. 1. Výchova k dialógu

Celý proces formácie sa má uskutočňovať v atmosfére dialógu, ktorý je cestou hľadania pravdy. Mladý človek sa má naučiť viesť dialóg, má pochopiť, že v ňom nejde len o vyjadrenie vlastného názoru, ale o spoločné hľadanie. Aby sa zbavil strachu z dialógu, je

potrebné, aby sme sa snažili vytvoriť atmosféru otvorenosti, úprimnosti a dôvery. Musíme byť ľuďmi schopnými počúvať a ochotnými zrieknuť sa tendencie mať odpoveď na všetko skôr ako vypočujeme študenta. Dialóg je časom, kedy sa často odkrývajú tie najtajnejšie a najintímnejšie zákutia ľudskej duše, preto si od účastníkov vyžaduje maximálnu diskretnosť.

2. 2. Výchova k slobode a zodpovednosti

Mladý človek dnešnej doby túži po voľnosti a slobode. Ľahko sa búri proti obmedzovaniu a zviazanosti. V školskom prostredí sa ho úzko dotýka školský poriadok a iné pravidlá, ktoré vníma ako obmedzovanie slobody. Sloboda je pre neho často spojená s možnosťou robiť si čo chceme bez toho, aby si uvedomoval zodpovednosť za svoje rozhodnutia. Preto je táto oblasť dôležitá pri formovaní jeho osobnosti. Je potrebné pomôcť mu správne pochopiť slobodu, robiť dobré rozhodnutia, byť zodpovedný za zverenú prácu a za svedectvo života, ktoré vydáva pred svojimi rovesníkmi, aj vo svojej rodine. V čase dospievania túži mladý človek po spoločenstve, preto sa má naučiť, že jeho sloboda končí tam, kde začína sloboda iného človeka; že je zodpovedný nielen za seba, ale aj za ľudí, ktorí sú súčasťou jeho životnej cesty.

2. 3. Výchova ku kreativite

Kreativita je „taký prejav istého systému osobných charakteristík, schopností a motivačných tendencií človeka, ktorý je nový, akceptabilný, užitočný a objavný pre subjekt.“ Kreativita by mala byť súčasťou životných síl mladého človeka. Úlohou školy vo výchove je predovšetkým výchova ku kreativite týkajúcej sa duchovného života. Duchovný život je pre študenta často nepríťažlivý vďaka neustálemu opakovaniu, nemenným modlitbám a liturgickým úkonom, ktoré sú pevne stanovené. Je potrebné pomôcť mladému človeku, aby dokázal tvorivo zasahovať do svojho duchovného života, aby nachádzal nové formy individuálnej a spoločnej modlitby, aby mal aktívnu účasť pri príprave a slávení svätej omše v rámci triedy alebo školy, aby nachádzal stále hlbšiu motiváciu k tým úkonom, ktoré sa nedajú zmeniť.

2. 4. Výchova k viere

Výchova k viere je potrebnou, ale aj veľmi ťažkou oblasťou formácie. Musíme počítať s tým, že máme pred sebou mladých ľudí, z ktorých nie všetci prišli z rodín praktizujúcich svoju vieru. Stretávame sa medzi nimi s takými, ktorí sú na ceste hľadania, s pochybujúcimi vo viere, s ľahostajnými aj s veľmi horlivými. Keďže je katolícka škola otvorená všetkým, nájde medzi svojimi zverencami aj úplne neveriacich. Toto rôznorodé zloženie mladých ľudí si vyžaduje aj rôzne prístupy, veľké množstvo trpezlivosti a tolerancie. Máme mať stále pred sebou obraz Boha, ktorý sa človeku ponúka, ale necháva mu slobodu prijať ho alebo odmietnuť. Ak mladému človeku ponúkneme nesprávnym spôsobom svoju predstavu o Bohu

a svoje chápanie viery, môžeme ho stratiť. Vystavujeme sa veľkému nebezpečenstvu, že v ňom spôsobíme odpor proti viere. Najlepším spôsobom výchovy k viere je osobný príklad vzťahu s Bohom, keď mladý človek cíti, že slová, ktoré vyslovujeme o živote s Bohom, sú našou osobnou skúsenosťou. Vyučujúci náboženstva má nielen učiť o modlitbe, rozjímaní, spytovaní svedomia, pravidelnom prijímaní sviatostí, ale má byť aj ich svedkom. Sú to prostriedky, ktorými má mladý človek dosiahnuť hlbší cieľ – dôverný vzťah s Bohom, ktorý v sebe obsahuje aj skutočnosť, že dokáže vo všetkom vidieť Boha, hľadať ho vo všednom dni, v ťažkých momentoch rovnako ako v dňoch pokoja. Pri svojich radách týkajúcich sa duchovného života nemáme zabúdať na to, že každý má svoju vlastnú duchovnú cestu, spôsob ako uskutočňuje intimitu s Bohom, ako sa modlí. Máme mať úctu k duchovnej ceste študenta a vidieť v nej pôsobenie Ducha Svätého. Výchova k viere je osobitnou prioritou zvlášť v tomto roku, ktorý je pápežom Benediktom XVI. vyhlásený za *rok viery*. V košickej arcidiecéze zároveň slávime rok sv. Cyrila a Metoda, ktorí naším predkom túto vieru odovzdali.

2. 5. Výchova k láske

Katolícka škola je výchovným spoločenstvom, ktoré má vynikať dobrými medziľudskými vzťahmi. Žiaci majú dôležité miesto v tomto spoločenstve a veľký podiel na vytváraní atmosféry školy. Od učiteľov sa očakáva, že budú ľuďmi milujúcimi, priateľskými, otvorenými, chápacími, prinášajúcimi pokoj. Učiteľ má byť človekom, ktorý vydáva svedectvo príťažlivej svätosti.

Zákon lásky je vpísaný každému človeku do srdca, ale počas svojho života ho často deformuje svojim sebestvom. Dnešná spoločnosť poskytuje mladému človeku veľa príležitostí k tomu, aby myslel viac na seba ako na druhých. Túži po láske, očakáva ju od iných, ale má problém lásku dávať. Preto máme veľkú príležitosť sprostredkovať formovanému evanjeliovú lásku Ježiša Krista. Zároveň ho máme upozorniť na skutočnosť, že prostredie rodiny, školy, vzťahov bude spoločenstvom lásky len vtedy, keď aj on bude mať podiel na jej vytváraní. Keď vidíme u študenta, že venuje nadmernú pozornosť svojej vlastnej osobe, je potrebné pomôcť mu, aby dokázal prejsť od egoistickej lásky k láske altruistickej. Keď sa láska stane životným postojom študenta a súčasťou celého jeho charakteru, urobil ďalší dôležitý krok na ceste nadobúdania zrelosti.

3. Plán aktivít duchovnej formácie učiteľov, žiakov a zamestnancov GsM

Plán aktivít duchovnej formácie učiteľov a žiakov je zostavený v duchu napĺňania charizmy sv. Moniky, patrónky školy, ktorá je pre všetkých príkladom vytrvalej modlitby.

a) Ranná modlitba

Výchovno-vzdelávací proces v Gymnázii sv. Moniky sa začína spoločnou rannou modlitbou učiteľov a žiakov na začiatku prvej vyučovacej hodiny. Vyučovanie je ukončené modlitbou na konci poslednej vyučovacej hodiny.

b) Svätá omša

Každý štvrtok o 7.15 hod. spoločne slávime sv. omšu, ktorú pripravujú jednotlivé triedy. Študenti a zamestnanci školy majú možnosť zúčastniť sa sv. omše v kaplnke školy aj každý utorok a piatok o 7.30 hod. Počas prikázaných sviatkov sa zúčastnia všetci učitelia a žiaci na sv. omši v konkatedrále sv. Mikuláša. V školskom roku 2019/2020 to budú tieto prikázané sviatky:

- 9. december **Nepoškvrnené počatie Panny Márie**
- 21. máj **Nanebovstúpenie Pána**
- 11. jún **Najsvätejšieho Kristovho tela a krvi**
- 29. jún **Slávnosť apoštolov sv. Petra a sv. Pavla**

Ďalšie spoločné sv. omše v konkatedrále sv. Mikuláša:

- 2. september - Veni Sancte – začiatok školského roka
- 26. február – Popolcová streda
- 30. jún - Te Deum – ukončenie školského roka

Iné udalosti spojené so slávením sv. omše:

Sv. omše spojené s duchovnými obnovami pre žiakov, učiteľov a rodičov, občasne s triednickou hodinou, stužkovou slávnosťou, začiatkom a ukončením maturitných skúšok, lyžiarskym výchovno-výcvikovým kurzom.

c) Modlitba počas veľkej prestávky

Spoločnou modlitbou počas veľkej prestávky v kaplnke školy sa snažíme reagovať na práve aktuálne naše osobné či celosvetové potreby a problémy. Takýmto spôsobom sa snažíme vytvoriť duchovnú jednotu s tými, ktorí potrebujú takúto pomoc ako aj jednotu so

Sv. otcom Františkom, ktorý neustále vyzýva k spoločnej modlitbe za blížnych, ktorí trpia akýmkoľvek spôsobom.

d) Adorácia pred Sviatosťou Oltárnou

Každý štvrtok je po sv. omši do veľkej prestávky vyložená Sviatosť Oltárna k osobnej adorácii. Je to príležitosť pre učiteľov a žiakov, aby prišli načerpať potrebné duchovné sily pre seba, aby sa modlili za svojich najbližších, aby sa učili byť vd'ačnými ľuďmi.

e) Modlitba sv. ruženca

Mesiac október je mesiacom modlitby sv. ruženca. V pondelky a v stredu v kaplnke školy je možnosť zúčastniť sa spoločnej modlitby sv. ruženca. Do modlitby sa zapájajú študenti jednotlivých tried a učelia.

f) Krížová cesta

Pôstne obdobie upriamuje našu pozornosť na utrpenie Ježiša Krista a na jeho kríž. Modlitbou krížovej cesty v konkatedrále sv. Mikuláša v čase Veľkého týždňa sa spájame s Kristovým krížom a prosíme o silu pre nesenie našich každodenných krížov; zároveň sa modlíme za všetkých, ktorí trpia. V pôstnom čase sa pri pobožnosti krížovej cesty stretávame aj v školskej kaplnke.

g) Modlitby mladých za mladých

V období maturitných a prijímacích skúšok na vysoké školy sa spájame s mladými ľuďmi v celej arcidiecéze, aby sme im vyprosovali dary Ducha Svätého, aby sme mysleli na mladých ľudí, ktorí hľadajú zmysel života, svoje životné povolanie, ktorých trápia rôzne problémy atď. Pre študentov a učiteľov je to priestor na osobnú modlitbu, spoločnú modlitbu sv. ruženca, modlitbu chvál, a taktiež na celonočnú adoráciu pred vyloženou Sviatosťou Oltárnou.

h) Máj – mesiac Panny Márie

Počas celého mesiaca sa stretávame v kaplnke školy v čase veľkej prestávky pri modlitbe Loretánskych litánií. V mesiaci máj práve táto modlitba nám slúži ako prostriedok vyprosovania Božích milostí a zastrešuje naše najrozličnejšie úmysly.

i) Sviatosť zmierenia

Učelia, študenti a zamestnanci gymnázia majú možnosť pravidelne pristupovať k sviatosťi zmierenia počas celého týždňa. Osobitne ju vnímame ako možnosť hlbšie sa pripraviť na prežitie vianočných a veľkonočných sviatkov a hlavne ako spôsob očistiť sa od osobných hriechov a s nádejou začať odznova.

j) Duchovné obnovy pre učiteľov

Pred začiatkom školského roka sa učitelia zúčastňujú dvojdňovej duchovnej obnovy a počas školského roka duchovnej obnovy, ktorá je raz za dva mesiace. Súčasťou obnovy je duchovné zamyslenie na určitú tému, sv. omša, adorácia pred Sviatosťou Oltárnou, možnosť prijať sviatosť zmierenia. Atmosféra duchovnej obnovy slúži na posilnenie vzťahu s Bohom ako aj medzi kolegami navzájom.

k) Duchovné obnovy pre žiakov

Každý žiak gymnázia sa raz v školskom roku zúčastní na duchovnej obnove.

1. ročník: 3 dňová duchovná obnova s evanjelizačným zameraním, ktorú vedie spoločenstvo z diecézneho centra mladých vo Važci.
2. ročník: 2 dňová duchovná obnova so zameraním na vzťahy medzi mladými ľuďmi, ktorú vedie kňaz Pavol Hudák a Tomáš Tupta vo Vyskej nad Uhom
3. ročník: 2 dňová duchovná obnova, ktorú vedú kňazi z rehole Saleziánov na Drienici v Dome mamy Margity
4. ročník: 2 dňová duchovná obnova, ktorú vedie školský kaplán Štefan Kaňuk v Gréckokatolíckom mládežníckom centre Bárka v Juskovej voli
5. ročník: 2 dňová duchovná obnova, ktorú vedie kňaz UPC Martin Harčár v mládežníckom centre Bárka v Juskovej voli

l) Duchovné obnovy pre rodičov

V čase Adventu a v Pôstnom období sú rodičia našich študentov pozvaní zúčastniť sa duchovnej obnovy, ktorá vrcholí spoločnou sv. omšou v kaplnke školy.

Iné duchovné aktivity:

- účasť na 3. Národnom pochode za život v Bratislave (22.9.)
- inštalácia relikvie bl. Anky Kolesárovej v kaplnke školy spojená s duchovným programom
- pôstna reťaz za kňazov
- turistika spojená so sv. omšou podľa dohody
- zamyslenie sa nad Božím Slovom v kaplnke GsM (Listovanie Bibliou)

P a x e t b o n u m

RNDr. Pavol Petrovský
riaditeľ školy